

Članak Larry Butlera, prvog zamjenika visokog predstavnika: Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?

Prije nekoliko godina, u mojoj zemlji je bila popularna fraza koja potiče iz oblasti bračnog savjetovanja. Parovi su ohrabrivani da jedno drugom postave sljedeće pitanje: «Šta si u posljednje vrijeme učinio/la za mene?»

Namjera je bila da se naglasi da veze nisu statične, da se neprekidno razvijaju i da se sve svodi na uzajamno davanje i uzimanje.

Mislim da bi bilo korisno ukoliko bi se ovo pitanje uključilo u javnu političku raspravu u Bosni i Hercegovini.

Građani bi trebali svojim izabranim liderima i onim državnim službenicima čije aktivnosti imaju direktni uticaj na svakodnevni život postaviti pitanje: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?»

Izabrani lideri i državni službenici bi trebali pozdraviti to pitanje s obzirom da im se pruža jedinstvena prilika da izlože svoje aktivnosti, ili u slučaju potrebe da objasne razloge svog *nedjelovanja*, kao i planove budućih aktivnosti.

Ovo pitanje otvara čitavo područje odgovornosti i dijaloga, a upravo su odgovornost i dijalog osnovni elementi svakog funkcionalnog demokratskog društva.

Općinski nivo je dobro mjesto da se počne sa postavljanjem ovog pitanja. Općine su mjesto na kojem, u devet od deset

slučajeva, vlada ostvaruje prvi kontakt sa građanima. Upravo u općinama moramo stajati u redovima i čekati na formulare, takse, odobrenja, dozvole, i druge dokumente (kako u mojoj tako i u vašoj zemlji). I upravo su općine te koje su odgovorne za pružanje ključnih usluga kao što su skupljanje otpada, ulična rasvjeta, lokalne klinike i dječija igrališta. Općine takođe imaju direktnu i ključnu ulogu u privlačenju investicija koje se mogu iskoristiti za otvaranje novih preduzeća i otvaranje novih radnih mjesta u susjedstvu.

Tako da pitanje «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?» može polučiti veoma konkretan odgovor. Postigli smo napredak u toj i toj oblasti, započeli smo to i to, spremamo se započeti to i to.

Ukoliko odgovor na ovo pitanje bude *manje* konstruktivan onda ćete znati da vaš načelnik ili vaši općinski vijećnici ne rade svoj posao.

Poređenja su odbojna, ali veoma često razjašnjavaju stvari.

Pogledajmo dvije općine.

Općina Ljubinje u istočnoj Hercegovini se suočava sa praktičnim izazovima koji se odnose na njenu relativnu izolovanost i mali broj ekonomskih potencijala koji su razvijeni u tom kraju. Općinska skupština je uvela skromne novčane poticaje, uključujući i «dodatak za novorođenčad» kako bi ubijedila stanovnike da se ne iseljavaju, i takođe je poduzela mjere kako bi omogućila da izgradnja na teritoriji ove općine bude lakša i jeftinija. Načelnik je takođe u lokalnoj administraciji uveo platni sistem u okviru kojeg su svi službenici plaćeni ovisno o rezultatima svog rada.

Kontrast između ove općine i recimo Bijeljine je veoma uočljiv. U Bijeljini, birokracija raste dok je budžet za plate članova kabineta utrostručen otkako je na izborima održanim u oktobru prošle godine izabran novi načelnik. Stanovnici Bijeljine imaju malo toga da pokažu kako bi opravdali značajno

povišene plate koje sada isplaćuju načelniku i zvaničnicima u njegovom kabinetu. Nedavno su općinski vijećnici povišili svoje mjesečne troškove za iznos veći od prosječne plate u Republici Srpskoj. Uprkos činjenici što ova općina ima sveobuhvatan spektar ekonomskih potencijala i što je nekad bila uspješan poljoprivredni i ekonomski centar, javna infrastruktura je u raspadanju a općinske usluge su neadekvatne.

Ovdje se ne radi o pitanju političkih *stranaka* jer je i u Ljubinju i u Bijeljini na vlasti ista politička stranka.

Ali ovo pitanje *jeste* političke prirode.

Sve se vrti oko pitanja: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?» Stanovnici Ljubinja i Bijeljine trebaju postaviti ovo pitanje općinskim službenicima. Njihovi odgovori će se razlikovati, ali će zasigurno razjasniti neka pitanja.

Pomenuo sam ove dvije općine kao dva primjera: jedan pozitivan i jedan negativan. Možda će me stanovnici ovih općina ispraviti. A možda će i općinsko vodstvo u Bijeljini moći objasniti zašto nisu bili u stanju da pruže odgovarajuće usluge građanima uprkos enormnom povećanju plata načelnikovih saradnika.

U svakoj općini u zemlji na djelu su različite političke snage. U nekim slučajevima općinska skupština spriječava efikasno djelovanje načelnika, dok u drugim slučajevima vrijedi obrnuto. Neke općine imaju prirodni ekonomski i demografski potencijal, dok druge ispaštaju zbog enormnih praktičnih nedostataka.

Ali, upravo ova pitanja se trebaju dodatno istražiti i objasniti.

Stanovnici općina su ti koji moraju istraživati, dok su općinski službenici zaduženi za objašnjavanje.

Općine nisu *vlasništvo* službenika, već stanovnika tih općina. Općinskim službenicima treba dati priliku da objasne šta su uradili, šta trenutno rade, i šta planiraju uraditi u narednom periodu.

Zakolutajte loptu i pitajte vašeg načelnika ili najbližeg općinskog službenika: «Šta ste u posljednje vrijeme učinili za mene?»